

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ นั้น ผู้วิจัยได้แบ่งการเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

- 1.1 ลักษณะพื้นฐานของผู้รับการนิเทศ
- 1.2 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ
- 1.3 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการดำเนินการนิเทศ
- 1.4 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

- 2.1 ความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร
- 2.2 การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ
- 2.3 การวัดประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตอนที่ 4 ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร

ตอนที่ 1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

1.1 ลักษณะพื้นฐานของผู้รับการนิเทศ

จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานของผู้รับการนิเทศ พบว่า

เพศ

เพศของผู้รับการนิเทศพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 82.6 เป็นเพศชาย และร้อยละ 17.4 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 1)

อายุ

อายุของผู้รับการนิเทศพบว่าร้อยละ 46.4 มีอายุระหว่าง 41-48 ปี นับเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.3 มีอายุระหว่าง 33-40 ปี และร้อยละ 20.3 มีอายุระหว่าง 49-56 ปี อายุโดยเฉลี่ยของผู้รับการนิเทศ คือ 43.49 ปี และมีอายุต่ำสุด 33 ปี อายุสูงสุด 56 ปี (ตารางที่ 1)

ระดับการศึกษา

ระดับการศึกษาของผู้รับการนิเทศ พบว่าเกือบสามในสี่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือร้อยละ 78.3 ประมาณหนึ่งในสี่ของการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีหรือร้อยละ 17.4 และร้อยละ 4.3 ต่ำกว่าปริญญาตรี (ตารางที่ 1)

ระดับตำแหน่ง

ระดับตำแหน่งของผู้รับการนิเทศพบว่าร้อยละ 34.8 อยู่ในระดับตำแหน่ง 3-5 ซึ่งเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุด รองลงมาร้อยละ 33.3 อยู่ในระดับตำแหน่งระดับ 7 และร้อยละ 31.9 อยู่ในระดับตำแหน่ง 6 (ตารางที่ 1)

ประสบการณ์ในการทำงาน

สำหรับประสบการณ์ของผู้รับการนิเทศ พบว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 11-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.4 รองลงมาร้อยละ 34.8 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 2.9 มีจำนวนน้อยมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี และต่ำกว่า และร้อยละ 2.9 มีประสบการณ์ในการทำงาน 31 ปีขึ้นไป โดยประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ยของผู้รับการนิเทศ คือ 19.86 ปี และมีประสบการณ์ต่ำสุด 8 ปี ประสบการณ์สูงสุด 33 ปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะพื้นฐานของผู้รับการนิเทศ

ลักษณะพื้นฐาน	จำนวน (คน) N =69	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	57	82.6
หญิง	12	17.4
2. อายุ (ปี)		
33-40	23	33.3
41-48	32	46.4
49-56	14	20.3
อายุต่ำสุด 33 ปี		อายุเฉลี่ย 43.49 ปี
อายุสูงสุด 56 ปี		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.74
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	4.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	54	78.3
สูงกว่าปริญญาตรี	12	17.4
4. ระดับตำแหน่ง		
3-5	24	34.8
6	22	31.9
7	23	33.3
5. ประสบการณ์ในการทำงาน (ปี)		
10 ปี และต่ำกว่า	2	2.9
11-20 ปี	41	59.4
21-30 ปี	24	34.8
31 ปี ขึ้นไป	2	2.9
ประสบการณ์ต่ำสุด 8 ปี		ประสบการณ์ในการทำงานเฉลี่ย 19.86 ปี
ประสบการณ์สูงสุด 33 ปี		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.63

1.2 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ พบว่า ผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ในระดับที่ดี โดยมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.88 ซึ่งผู้รับการนิเทศมีความเห็นว่า ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างดี มากที่สุด มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.12 รองลงมา คือ ผู้นิเทศมีความสามารถในการชี้แนะให้เห็นถึงกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.10 ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจเพียงพอที่จะให้คำปรึกษา แนะนำ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.99 ผู้นิเทศสามารถชี้แจงภาพรวมของการบริหาร จัดการโครงการ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.93 ผู้นิเทศควรมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และวางแผนการปฏิบัติงานโครงการในปีต่อไป มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.91 ผู้นิเทศสามารถวิเคราะห์โครงการเพื่อพิจารณาถึงลักษณะของการทำงาน และความต้องการในการสนับสนุนด้านวิชาการ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.84 ผู้นิเทศสามารถวิจารณ์สิ่งที่สังเกตเห็นเพื่อปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.83 ผู้นิเทศมีความสามารถในการให้คำปรึกษาวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้ถูกต้องชัดเจน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.78 ผู้นิเทศมีประสบการณ์ และความชำนาญในการนิเทศ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.65 และผู้นิเทศมีความสามารถวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลง ความต้องการในการส่งเสริมการเกษตร มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ

N = 69

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการดำเนินงานโครงการเป็นอย่างดี	18 (26.1)	43 (62.3)	6 (8.7)	2 (2.9)	-	4.12 (4)	0.68
2. ผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจเพียงพอที่จะให้ คำปรึกษา แนะนำแก่ท่าน	16 (23.2)	39 (56.5)	11 (15.9)	3 (4.3)	-	3.99 (4)	0.76
3. ผู้นิเทศมีประสบการณ์และความชำนาญในการนิเทศ	9 (13.0)	32 (46.4)	23 (33.3)	5 (7.2)	-	3.65 (4)	0.80
4. ผู้นิเทศมีความสามารถในการให้คำปรึกษา วิเคราะห์ ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องชัดเจน	10 (14.5)	34 (49.3)	25 (36.2)	-	-	3.78 (4)	0.68
5. ผู้นิเทศมีความสามารถวิจารณ์สิ่งที่สังเกต เห็นเพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น	10 (14.5)	39 (56.5)	18 (26.1)	2 (2.9)	-	3.83 (4)	0.71
6. ผู้นิเทศมีความสามารถในการชี้แจงท่านให้ เห็นถึงกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกับ นโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตร	16 (23.2)	45 (65.2)	7 (10.1)	1 (1.4)	-	4.10 (4)	0.62
7. ผู้นิเทศควรมีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการ และวางแผนการปฏิบัติงาน โครงการในปีต่อไป	17 (24.6)	33 (47.8)	15 (21.7)	4 (5.8)	-	3.91 (4)	0.84
8. ผู้นิเทศสามารถชี้แจงภาพรวมของการบริหารจัดการ โครงการ	12 (17.4)	41 (59.4)	15 (21.7)	1 (1.4)	-	3.93 (4)	0.67
9. ผู้นิเทศสามารถวิเคราะห์ถึงขบวนการเปลี่ยนแปลงความต้องการในการส่งเสริมการเกษตร	7 (10.1)	31 (44.9)	30 (43.5)	1 (1.4)	-	3.64 (4)	0.69
10. ผู้นิเทศสามารถวิเคราะห์โครงการเพื่อพิจารณา ถึงลักษณะของการทำงานและความต้องการ ในการสนับสนุนด้านวิชาการ	13 (18.8)	34 (49.3)	20 (29.0)	2 (2.9)	-	3.84 (4)	0.76
ค่าเฉลี่ยรวม						3.88	0.49

หมายเหตุ

- 1 คือคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดีที่สุด
- 2 คือ คะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดี
- 3 คือ คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง
- 4 คือ คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดี
- 5 คือ คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.000 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดีที่สุด

1.3 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการดำเนินการนิเทศ

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการดำเนินการนิเทศ พบว่า ผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ ในระดับที่ดีที่สุด มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.26 โดยมีความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับการติดตามและนิเทศงานแต่ละครั้ง นักวิชาการผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ควรจะไปนิเทศงานด้วยตนเอง เป็นประเด็นสำคัญอันดับแรก มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.68 รองลงมา คือ การติดตามนิเทศแบบมีส่วนร่วม ทำให้ผู้รับการนิเทศมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปัญหาการดำเนินงานกับผู้นิเทศ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.61 การศึกษาดูงานในพื้นที่ปฏิบัติงานมีเนื้อหาสาระก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็น 4.51 การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ทำให้ผู้รับการนิเทศรู้จักบทบาทของตนเอง และได้ข้อคิดเห็นในการแก้ไขปรับปรุงปฏิบัติงานมีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.41 การแลกเปลี่ยนข้อมูลแสดงความคิดเห็นในการผสมผสานงาน/โครงการ มีประโยชน์อย่างยิ่งทำให้ผู้รับการนิเทศสามารถวิเคราะห์โครงการ เพื่อพิจารณาสนับสนุนด้านวิชาการ มีระดับความคิดเห็น 4.39 การนำเสนอผลการดำเนินงานของอำเภอ และแนวทางการพัฒนาการเกษตรของอำเภอ (คปพ.อำเภอ) ทำให้ผู้รับการนิเทศได้แนวคิดในการบริหาร/จัดการโครงการภายในจังหวัด มีระดับความคิดเห็น เฉลี่ย 4.33 การจัดองค์ประชุมเพื่อสรุปผลการติดตามและนิเทศงาน ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ และกล้าแสดงออก มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.29 การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.06 การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.86 และ การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ เป็นการจับผิดในการปฏิบัติงานมากกว่าเป็นการให้คำปรึกษา แนะนำ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.49 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการดำเนินการนิเทศ

N = 69

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					$\bar{X}$	S.D.
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. ในการติดตามและนิเทศงานแต่ละครั้ง นัก วิชาการผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนัก งานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือควรจะไป นิเทศงานด้วยตนเอง	50 (72.5)	17 (24.6)	1 (1.4)	1 (1.4)	-	4.68 (5)	0.58
2. การนำเสนอผลการดำเนินงานของอำเภอ และแนวทางการพัฒนาการเกษตรของ อำเภอ (คปท.อำเภอ) ทำให้ท่านได้แนว ความคิดในการบริหาร/จัดการ โครงการ ภายในจังหวัด	26 (37.7)	40 (58.0)	3 (4.3)	-	-	4.33 (5)	0.56
3. การศึกษาดูงานในพื้นที่ปฏิบัติงาน มีเนื้อหา สาระก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ของท่าน	39 (56.5)	26 (37.7)	4 (5.8)	-	-	4.51 (5)	0.61
4. การติดตามนิเทศแบบมีส่วนร่วมทำให้ท่าน มีโอกาสดำเนินการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นและ ปัญหาการดำเนินงานกับผู้นิเทศ	42 (60.9)	27 (39.1)	-	-	-	4.61 (5)	0.49
5. การจัดองค์ประชุมเพื่อสรุปผลการติดตาม และนิเทศงาน ทำให้ท่านมีความมั่นใจ และ กล้าแสดงออก	24 (34.8)	41 (59.4)	4 (5.8)	-	-	4.29 (5)	0.57
6. การแลกเปลี่ยนข้อมูลแสดงความคิดเห็นใน การผสมผสานงาน/โครงการ มีประโยชน์ อย่างยิ่ง ทำให้ท่านสามารถวิเคราะห์ โครงการเพื่อพิจารณาสนับสนุนด้านวิชาการ	30 (43.5)	36 (52.2)	3 (4.3)	-	-	4.39 (5)	0.57
7. การติดตามและนิเทศงานของสำนักงาน ส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ สร้างขวัญและ กำลังใจให้ท่านในการปฏิบัติงาน	12 (17.4)	35 (50.7)	22 (31.9)	-	-	3.86 (4)	0.69
8. การติดตามและนิเทศงานของสำนักงาน ส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ทำให้ท่านมี ความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	17 (24.6)	40 (58.0)	11 (15.9)	1 (1.4)	-	4.06 (4)	0.68

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					— X	S.D.
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่ เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
9. การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ ทำให้ท่านรู้จักบทพร้อมของตนเอง และได้ข้อคิดในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน	32 (46.4)	33 (47.8)	4 (5.8)	-	-	4.41 (5)	0.60
10. การติดตามและนิเทศงานของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ เป็นการจับผิดในการปฏิบัติงานมากกว่าเป็นการให้คำปรึกษาแนะนำ	3 (4.3)	6 (8.7)	24 (34.8)	26 (37.7)	10 (14.5)	3.49 (4)	0.99
ค่าเฉลี่ยรวม						4.26	0.39

- หมายเหตุ
- 1 คือคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดีที่สุด
  - 2 คือคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดี
  - 3 คือคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง
  - 4 คือคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดี
  - 5 คือคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดีที่สุด

1.4 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา

จากการศึกษา พบว่า ผู้รับการนิเทศมีความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชาในระดับที่ดี มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.87 โดยแยกเป็นประเด็นที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อมูลที่ได้รับการผลการนิเทศได้ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 4.22 รองลงมาคือ เกษตรจังหวัดมีการกระตุ้นให้มีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอและสนับสนุนวัสดุในการปฏิบัติงานช่วยให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.99 เกษตรจังหวัดมักกระตุ้นให้ท่านทราบถึงแผนการปฏิบัติงานและเป้าหมายของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.88 เกษตรจังหวัดรับรู้และเข้าใจปัญหาต่างๆ ที่ผู้รับการนิเทศประสบเป็นอย่างดี เกษตรจังหวัดให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศในเชิงวิชาการและเมื่องานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เกษตรจังหวัดมีการชมเชยการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.74 และเกษตรจังหวัดเอาใจใส่และรับรู้ผลการปฏิบัติงานของผู้ได้บังคับบัญชาทุกคน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ย 3.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นของผู้รับการนิเทศต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา

N = 69

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น					X	S.D.
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)	เห็นด้วย (ร้อยละ)	ไม่แน่ใจ (ร้อยละ)	ไม่เห็น ด้วย (ร้อยละ)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (ร้อยละ)		
1. เกษตรจังหวัดรับรู้ และเข้าใจ ปัญหาต่าง ๆ ที่ท่านประสบเป็นอย่างดี	5 (7.2)	42 (60.9)	21 (30.4)	1 (1.4)	-	3.74 (4)	0.61
2. เกษตรจังหวัดมักจะกระตุ้นให้ท่านทราบถึงแผนการปฏิบัติงานและเป้าหมายของหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ	14 (20.3)	37 (53.6)	14 (20.3)	4 (5.8)	-	3.88 (4)	0.80
3. เกษตรจังหวัดเอาใจใส่และรับรู้ผลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคน	10 (14.5)	31 (44.9)	24 (34.8)	3 (4.3)	1 (1.4)	3.67 (4)	0.83
4. ข้อมูลที่ได้รับจากผลการนิเทศ ได้ถูกนำมาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ	26 (37.7)	33 (47.8)	9 (13.0)	1 (1.4)	-	4.22 (5)	0.72
5. เกษตรจังหวัดมักกระตุ้นให้มีการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	19 (27.5)	33 (47.8)	14 (20.3)	3 (4.3)	-	3.99 (4)	0.81
6. เกษตรจังหวัดให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของท่านในเชิงวิชาการเสมอ	9 (13.0)	37 (53.6)	19 (27.5)	4 (5.8)	-	3.74 (4)	0.76
7. เกษตรจังหวัดให้การสนับสนุนวัสดุในการปฏิบัติงาน อาทิ พาหนะ เบี้ยเลี้ยง น้ำมัน และวัสดุอุปกรณ์ ช่วยให้ท่านปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น	22 (31.9)	33 (47.8)	6 (8.7)	7 (10.1)	1 (1.4)	3.99 (4)	0.98
8. เมื่องานที่ได้รับมอบหมายสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เกษตรจังหวัดมีการชมเชยการปฏิบัติงานของท่านเสมอ	13 (18.8)	33 (47.8)	17 (24.6)	4 (5.8)	2 (2.9)	3.74 (4)	0.93
ค่าเฉลี่ยรวม						3.87	0.65

- หมายเหตุ
- 1 คือคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดีที่สุด
  - 2 คือคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึง ความคิดเห็นระดับไม่ดี
  - 3 คือคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง
  - 4 คือคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดี
  - 5 คือคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นระดับดีที่สุด

ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

การศึกษาประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร ได้กำหนดขอบเขตการวัดประสิทธิภาพไว้ 2 ประเด็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร และการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศงาน

2.1 ความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร

จากการให้ผู้รับการนิเทศ จำนวน 69 คนตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร จำนวน 3 โครงการ คือ งานส่งเสริมและเผยแพร่ งานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตร และงานส่งเสริมการจัดไร่นาตัวอย่าง ซึ่งแต่ละโครงการมีผู้ตอบคำถาม จำนวน 23 คน 24 คน และ 22 คนตามลำดับ ตามข้อคำถาม พบว่า ผู้รับการนิเทศสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงานโครงการแต่ละโครงการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่

1. การดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่ปีงบประมาณ 2539 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้รับข้อมูลข่าวสารการเกษตร และใช้เป็นแนวทางดำเนินงานด้านการเกษตร ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100

2. กิจกรรมการจัดประชุมวางแผนและรายงานผลการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อให้มีการประสานงานและความร่วมมือในการจัดทำแผนปฏิบัติงานส่งเสริมและเผยแพร่ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินงาน ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100

3. วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่เทปเสียงความรู้การเกษตรทางหอกระจายข่าวเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรไปสู่เกษตรกรอย่างถูกต้องกว้างขวางและรวดเร็ว ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100

4. วัตถุประสงค์ของการผลิตวัสดุทัศนูปกรณ์เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร และนำไปขยายผลการส่งเสริมการเกษตร ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100

5. วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการและการประกวด คือ กระจายโอกาสในการรับรู้ ข่าวสาร ความรู้และเทคโนโลยีการเกษตร แก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100

6. การกำหนดประเด็นส่งเสริมและเผยแพร่ ควรพิจารณาจากโครงการเน้นหนักที่มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ สอดคล้องกับนโยบายหลักของกรมฯ มีการดำเนินงานต่อเนื่อง และมีผลกระทบต่อเกษตรกร ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 95.7

7. การดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้อง ร้อยละ 87.0

8. วัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อใช้สื่อกระตุ้นเร่งเร้าให้เกษตรกรปรับปรุงวิธีการผลิต ตลอดจนเรียนรู้วิธีปฏิบัติทางการเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 82.6

9. สื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่กรมฯ กำหนดให้จังหวัดดำเนินการผลิตมี 5 ประเภทหลัก ได้แก่ เทปโทรทัศน์ สไลด์ ภาพพลิก ภาพนิ่ง และแผ่นใส ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 30.4

10. สื่อสิ่งพิมพ์ที่จังหวัดได้รับงบประมาณในการผลิต คือ เอกสารวิชาการ โปสเตอร์ และแผ่นพับ/แผ่นปลิว ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 26.1

สำหรับประเด็นคำถามที่ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องน้อยมี 2 ประเด็น คือ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้จังหวัดดำเนินการผลิตและสื่อโสตทัศนูปกรณ์ที่จังหวัดได้รับงบประมาณในการผลิต คิดเป็นร้อยละ 30.4 และ 26.1 ตามลำดับ เนื่องจากสื่อโสตทัศนูปกรณ์และสื่อสิ่งพิมพ์บางชนิด กรมฯ มิได้อนุมัติเงินงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการ แต่จังหวัดได้ดำเนินการผลิตเอง ทำให้ผู้รับการนิเทศมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 5 ความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่

N = 23

ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
1. การดำเนินงานส่งเสริมและเผยแพร่ ปีงบประมาณ 2539 มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้รับข้อมูลข่าวสารการเกษตร และใช้เป็นแนวทางดำเนินงานด้านการเกษตร	23 (100.0)	-
2. กิจกรรมการจัดประชุมวางแผนและรายงานผลการดำเนินงานมีวัตถุประสงค์ในการจัด เพื่อให้มีการประสานงานและร่วมมือในการจัดทำแผนปฏิบัติงานส่งเสริมและเผยแพร่ตลอดจนการรายงานผลการดำเนินงาน	23 (100.0)	-
3. วัตถุประสงค์ของการเผยแพร่เพื่อปลุกเร้าความรู้การเกษตรทางหอกระจายข่าวเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรไปสู่เกษตรกรอย่างถูกต้อง กว้างขวางและรวดเร็ว	23 (100.0)	-
4. วัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อทัศนูปกรณ์เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีทางการเกษตร และนำไปขยายผลการส่งเสริมการเกษตร	23 (100.0)	-
5. วัตถุประสงค์ของการจัดนิทรรศการและการประกวด คือ กระจายโอกาสในการรับรู้ข่าวสารความรู้ และเทคโนโลยีการเกษตรแก่เกษตรกรและประชาชนทั่วไป	23 (100.0)	-
6. การกำหนดประเด็นส่งเสริมและเผยแพร่ ควรพิจารณาจากโครงการเน้นหนักที่มีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ สอดคล้องกับนโยบายหลักของกรมฯ มีการดำเนินงานต่อเนื่องและมีผลกระทบต่อเกษตรกร	22 (95.7)	1 (4.3)
7. การดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของกรมส่งเสริมการเกษตร มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบ	20 (87.0)	3 (13.0)
8. วัตถุประสงค์ของการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อใช้สื่อกระตุ้นเร่งเร้าให้เกษตรกรปรับปรุงวิธีการผลิตตลอดจนเรียนรู้วิธีปฏิบัติทางการเกษตรและเทคโนโลยีใหม่	19 (82.6)	4 (17.4)
9. สื่อทัศนูปกรณ์ที่กรมฯ กำหนดให้จังหวัดดำเนินการผลิตมี 5 ประเภทหลัก ได้แก่ เทปโทรทัศน์ สไลด์ ภาพพลิก ภาพนิ่ง และแผ่นใส	7 (30.4)	16 (69.6)
10. สื่อสิ่งพิมพ์ที่จังหวัดได้รับงบประมาณในการผลิต คือ เอกสารวิชาการ โปสเตอร์ และแผ่นพับ/แผ่นปลิว	6 (26.1)	17 (73.9)

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตร
(ตารางที่ 6)

1. วิธีการปฏิบัติตามแนวทางพัฒนางานสถาบันเกษตรกรของจังหวัด คือ จัดทำแผนส่งเสริมการเกษตรประจำปีของจังหวัดโดยผสมผสานกิจกรรม/โครงการที่มีอยู่ภายใต้งบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตรลงสู่กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรและจัดทำข้อมูลสถาบันเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 100
2. ในการจัดทำแผนส่งเสริมการเกษตรประจำปีของจังหวัด จะเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลางกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ในการวางแผนการดำเนินงานร่วมกับจังหวัดกำหนดกิจกรรม/โครงการ เพื่อตอบสนองให้ตรงกับปัญหาความต้องการในแต่ละพื้นที่ ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 95.8
3. การจัดทำข้อมูลสถาบันเกษตรกร ควรจัดทำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อความเป็นปัจจุบันของทะเบียน ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 95.8
4. ข้อมูลสถาบันเกษตรกรจะประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกรและข้อมูลการจัดชั้นกลุ่ม ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 87.5
5. การจัดชั้นกลุ่มสามารถดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ในการวัด ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 87.5
6. การจัดทำทะเบียนกลุ่มและการจัดชั้นกลุ่ม/สมาชิกสถาบันเกษตรกรที่ไม่สอดคล้องกันก็สามารถกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มได้ตรงกับปัญหาความต้องการ ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 83.3
7. คณะกรรมการกลางกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกร จะมีส่วนร่วมกับจังหวัดในการติดตามนิเทศ แก้ไขปัญหาในกิจกรรม/โครงการที่ลงสู่กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 79.2
8. ข้อมูลสถาบันเกษตรกรที่เป็นปัจจุบัน ไม่สามารถใช้กำหนดทิศทางหรือแผนปฏิบัติงานส่งเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 79.2
9. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร ปีงบประมาณ 2539 เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรในการผลิต พัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ผู้รับการนิเทศตอบผิด ร้อยละ 100

10. แนวทางพัฒนางานสถาบันเกษตรกรของจังหวัด ปี 2539 คือ การนำกิจกรรม/โครงการที่มีอยู่ภายใต้งบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตร และจากแหล่งงบประมาณอื่นๆ ผสมผสานลงสู่กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้มีความต่อเนื่องในกิจกรรมและรายได้ ผู้รับการนิเทศตอบผิตรี้อยละ 100

สำหรับประเด็นที่ผู้รับการนิเทศตอบผิตรีมี 2 ประเด็น คือ วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานพัฒนาสถาบันเกษตรกรปีงบประมาณ 2539 และแนวทางพัฒนางานสถาบันเกษตรกรของจังหวัด ปี 2539 เนื่องจากในปี 2539 มีการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตรซึ่งอาจทำให้ผู้รับการนิเทศขาดความชัดเจนในวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตรตามแนวใหม่ในปี 2539

ตารางที่ 6 ความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตร

N = 24

ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพการเกษตร	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
1. วิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางพัฒนางานสถาบันเกษตรกรของจังหวัด คือ จัดทำแผนส่งเสริมการเกษตรประจำปีของจังหวัด โดยผสมผสานกิจกรรม/โครงการที่มีอยู่ภายใต้งบประมาณของกรมส่งเสริมการเกษตร ลงสู่กลุ่มเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร และจัดทำข้อมูลสถาบันเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน	24 (100.0)	-
2. ในการจัดทำแผนส่งเสริมการเกษตร ประจำปีของจังหวัด จะเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกลางกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ในการวางแผนดำเนินงานร่วมกับจังหวัดกำหนดกิจกรรม/โครงการเพื่อตอบสนองให้ตรงกับปัญหาความต้องการในแต่ละพื้นที่	23 (95.8)	1 (4.2)
3. การจัดทำข้อมูลสถาบันเกษตรกร ควรจัดทำอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อความเป็นปัจจุบันของทะเบียน	23 (95.8)	1 (4.2)
4. ข้อมูลสถาบันเกษตรกรจะประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกร และข้อมูลการจัดชั้นกลุ่ม	21 (87.5)	3 (12.5)
5. ในการจัดชั้นกลุ่มสามารถดำเนินการโดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ในการวัด	21(87.5)	3(12.5)
6. การจัดทำทะเบียนกลุ่มและการจัดชั้นกลุ่ม/สมาชิกสถาบันเกษตรกรที่ไม่สอดคล้องกันก็สามารถกำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ	20 (83.3)	4 (16.7)
7. คณะกรรมการกลางกลุ่มและสมาชิกสถาบันเกษตรกร จะมีส่วนร่วมกับจังหวัดในการติดตาม/นิเทศ แก้ไขปัญหาในกิจกรรม/โครงการที่ลงสู่กลุ่ม/สถาบันเกษตรกร	19 (79.2)	5 (20.8)
8. ข้อมูลสถาบันเกษตรกรที่เป็นปัจจุบันไม่สามารถใช้กำหนดทิศทางหรือแผนปฏิบัติงานส่งเสริมให้สอดคล้องกับศักยภาพของกลุ่ม	19 (79.2)	5 (20.8)
9. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานพัฒนาสถาบันเกษตรกร ปี 2539 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	-	24 (100.0)
10. แนวทางพัฒนางานสถาบันเกษตรกรของจังหวัด ปี 2539 คือ การนำกิจกรรม/โครงการที่มีอยู่ภายใต้งบประมาณอื่นๆ ผสมผสานลงสู่กลุ่มเกษตรกร เพื่อให้มีความต่อเนื่องในกิจกรรมและรายได้	-	24 (100.0)

ประเด็นความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการจัดไร่นาตัวอย่าง
(ตารางที่ 7)

1. การจัดงานวันสาธิตการเกษตรเรื่อง ไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว สามารถปรับปรุงและนำไปประยุกต์ใช้ในฟาร์มของตนเอง ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100
2. การนำเกษตรกรไปทัศนศึกษาดูงานการจัดการฟาร์มที่ประสบความสำเร็จเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรสนใจนำความรู้ไปปรับปรุง และปฏิบัติในไร่นาของตนเอง ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100
3. หลักสูตรการอบรมเน้นการจัดการฟาร์มในหลักสูตรการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลหลักการจัดการไร่นา การวางแผนและงบประมาณไร่นา การจัดบันทึกและบัญชีไร่นา การผลิตพืช สัตว์และประมง ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 100
4. การจัดทำแปลงนำร่องในการส่งเสริมการเกษตรแบบปรางค์จะต้องคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพการผลิตที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการเกษตรที่ตลาดมีความต้องการสูง ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 95.1
5. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการนำร่องการเกษตรแบบปรางค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและปริมาณตามความต้องการของตลาดและอุตสาหกรรมเกษตร ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 90.9
6. การจัดทำแปลงส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าวจะดำเนินการได้ต้องมีพื้นที่ 5 ไร่ต่อเกษตรกร 1 ราย และเน้นกิจกรรมการเลี้ยงปลาในนาข้าวเป็นกิจกรรมเกษตรแบบผสมผสาน ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 81.8
7. การจัดทำแปลงส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมและส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานแปลงใหญ่ในรูปแบบกลุ่มจะต้องดำเนินการในขนาดพื้นที่ 100 ไร่ ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันเท่านั้น ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 54.5
8. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชหลายชนิดและหลายครั้งในรอบ 1 ปี ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 22.7
9. การจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานแปลงเล็ก จะดำเนินการได้ต้องมีพื้นที่ 10 ไร่ ต่อเกษตรกร 1 ราย และมีกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน (พืช สัตว์ ประมง) อย่างน้อย 3 กิจกรรมขึ้นไปที่มีการผสมผสานเกี่ยวเนื่องและสนับสนุนซึ่งกันและกัน ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องร้อยละ 9.1

10. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสม เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และประมง ในลักษณะการผสมผสาน ผู้รับการนิเทศตอบ ได้ถูกต้องร้อยละ 4.5

สำหรับประเด็นที่ผู้รับการนิเทศตอบได้ถูกต้องน้อยมี 3 ประเด็นคือ การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน วิธีการจัดแปลงส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสม อาจเป็นเพราะผู้รับการนิเทศขาดความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างชัดเจน ทำให้ความเข้าใจในเรื่องการส่งเสริมการจัดทำแปลงแบบผสมผสานและการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมยังไม่ถูกต้อง

ตารางที่ 7 ความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการจัดไร่นาตัวอย่าง

N = 22		
ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการจัดไร่นาตัวอย่าง	ตอบถูกต้อง (ร้อยละ)	ตอบผิด (ร้อยละ)
1. การจัดงานวันสาธิตการเกษตรเรื่องไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานทำให้เกษตรกรได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว สามารถปรับปรุงและนำไปประยุกต์ใช้ในฟาร์มของตนเอง	22 (100.0)	-
2. การนำเกษตรกรไปที่ทัศนศึกษาดูงานการจัดการฟาร์มที่ประสบความสำเร็จเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรสนใจ นำความรู้ไปปรับปรุงและปฏิบัติในไร่นาของตนเอง	22 (100.0)	-
3. หลักสูตรการอบรมเน้นการจัดการฟาร์มในหลักสูตรการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล หลักการจัดการไร่นา การวางแผน และงบประมาณไร่นา การจับบันทึกและบัญชีไร่นา การผลิตพืช สัตว์ และประมง	22 (100.0)	-
4. การจัดทำแปลงนำร่องในการส่งเสริมการเกษตรแบบปรามิตจะต้องคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพ การผลิตที่ตอบสนองต่อกิจกรรมการเกษตรที่ตลาดมีความต้องการสูง	21 (95.1)	1 (4.5)
5. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการนำร่องการเกษตรแบบปรามิตเพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ และปริมาณตามความต้องการของตลาด และอุตสาหกรรมเกษตร	20 (90.9)	2 (9.1)
6. การจัดทำแปลงส่งเสริมการเลี้ยงปลาในนาข้าวจะดำเนินการได้ต้องมีพื้นที่ 5 ไร่ ต่อเกษตรกร 1 ราย และเน้นกิจกรรมการเลี้ยงปลาในนาข้าวเป็นกิจกรรมการเกษตรแบบผสมผสาน	18 (81.8)	4 (18.2)
7. การจัดทำแปลงส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมและส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานแปลงใหญ่ ในรูปแบบกลุ่มจะต้องดำเนินการในขนาดพื้นที่ 100 ไร่ ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันเท่านั้น	12 (54.5)	10 (45.5)
8. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืชหลายชนิดและหลายครั้งในรอบ 1 ปี	5 (22.7)	17 (77.3)
9. การจัดทำแปลงส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสานแปลงเล็ก จะดำเนินการได้ต้องมีพื้นที่ 10 ไร่ ต่อเกษตรกร 1 ราย และมีกิจกรรมการเกษตรแบบผสม ผสาน (พืช สัตว์ ประมง) อย่างน้อย 3 กิจกรรมขึ้นไป ที่มีการผสมผสานเกื้อกูลและสนับสนุนซึ่งกันและกัน	2 (9.1)	20 (90.9)
10. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการจัดไร่นาสวนผสมเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์และประมง ในลักษณะการผสมผสาน	1 (4.5)	21 (95.5)

หากพิจารณาจากระดับความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ ต่ำ ปานกลาง และสูง พบว่า ผู้รับการนิเทศมากกว่าครึ่งหนึ่ง ร้อยละ 60.87 มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร “ปานกลาง” และผู้รับการนิเทศ ประมาณ ร้อยละ 26.09 มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับ “ต่ำ” ส่วนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตรในระดับ “สูง” มีจำนวนน้อย ร้อยละ 13.04 คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมการเกษตร เท่ากับ 73.04 เมื่อเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดไว้ในระดับ “ปานกลาง” คือในช่วง ร้อยละ 61.37 - 84.71 ผู้รับการนิเทศตอบคำถามได้คะแนนต่ำสุด เท่ากับร้อยละ 50 คะแนน สูงสุด เท่ากับ ร้อยละ 100 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 11.67 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับความรู้ของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร

ระดับความรู้	ระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	< ร้อยละ 61.37	18	26.09
ปานกลาง	ร้อยละ 61.37 - 84.71	42	60.87
สูง	> ร้อยละ 84.71	9	13.04
	รวม	69	100.00

คะแนนต่ำสุด = 50

$\bar{X} = 73.04$

คะแนนสูงสุด = 100

S.D = 11.67

2.2 การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

จากการให้ผู้รับการนิเทศตอบว่ามีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ โดยแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็น คือ การกำหนดประเด็นนิเทศเพื่อออกติดตามนิเทศงาน อำเภอ การปรับแผนปฏิบัติงาน/โครงการ วิเคราะห์กำหนดแผนฝึกอบรม/ถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร พบว่า ผู้รับการนิเทศมีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศมากที่สุดในเรื่องการกำหนดประเด็นนิเทศเพื่อออกติดตามนิเทศงานอำเภอ มีค่าเฉลี่ย 4.16 รองลงมาคือ การปรับแผนปฏิบัติงาน/โครงการ มีค่าเฉลี่ย 3.84 และการวิเคราะห์กำหนดแผนฝึกอบรม/ถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย 3.78 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

N = 69

การใช้ประโยชน์/ปรับใช้	ได้นำไปใช้ประโยชน์/ปรับใช้					$\bar{X}$	S.D.
	มากที่สุด (ร้อยละ)	มาก (ร้อยละ)	ปานกลาง (ร้อยละ)	น้อย (ร้อยละ)	น้อยที่สุด (ร้อยละ)		
1. การกำหนดประเด็นนิเทศเพื่อออกติดตามนิเทศงานอำเภอ	22 (31.9)	36 (52.2)	11 (15.9)	-	-	4.16	0.68
2. การปรับแผนปฏิบัติงาน/โครงการ	14 (20.3)	35 (50.7)	17 (24.6)	1 (1.4)	2 (2.9)	3.84	0.87
3. วิเคราะห์กำหนดแผนฝึกอบรม/ถ่ายทอดความรู้แก่เจ้าหน้าที่และเกษตรกร	13 (18.8)	34 (49.3)	17 (24.6)	4 (5.8)	1 (1.4)	3.78	0.87

การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ หากพิจารณาระดับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศตามที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยใช้ค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

- ผู้รับการนิเทศร้อยละ 63.77 มีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศในระดับปานกลาง ร้อยละ 18.84 มีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศในระดับมาก และร้อยละ 17.39 มีการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศในระดับน้อย

- ระดับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ ใช้คำถาม 3 ข้อ คะแนนต่ำสุดเท่ากับ 3 คะแนน คะแนนสูงสุด เท่ากับ 15 คะแนน ผู้รับการนิเทศตอบคำถามได้คะแนนต่ำสุดเท่ากับ ร้อยละ 46.67 คะแนนสูงสุด เท่ากับ 100 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 78.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เท่ากับ 13.13

- เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 78.55 กับเกณฑ์คะแนนที่ได้กำหนดไว้ การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศจะอยู่ในช่วงระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.42 - 91.68) (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ระดับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

ระดับการประยุกต์ใช้ประโยชน์ จากการนิเทศ	คะแนน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อย	< 65.42	12	17.39
ปานกลาง	65.42 - 91.68	44	63.77
มาก	> 91.68	13	18.84
รวม		69	100.00

คะแนนต่ำสุด = 46.67

$\bar{X}$ = 78.55

คะแนนสูงสุด = 100

S.D = 13.13

2.3 การวัดประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร แก่ผู้รับการนิเทศ จำนวน 69 คน ร้อยละ 69.57 มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 48 คน ร้อยละ 15.94 มีประสิทธิผลอยู่ในระดับต่ำ จำนวน 11 คน และร้อยละ 14.49 มีประสิทธิผลในระดับสูง จำนวน 10 คน (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ระดับประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

ระดับประสิทธิผลในการ นิเทศงานส่งเสริมการเกษตร	คะแนน (ร้อยละ)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำ	< 66.80	11	15.94
ปานกลาง	66.80 - 84.08	48	69.57
สูง	> 84.08	10	14.49
รวม		69	100.00

คะแนนต่ำสุด = 53.33

—
X = 75.80

คะแนนสูงสุด = 100

S.D = 8.28

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา กับตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร และการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ โดยวิธีการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple Regression Analysis) ซึ่งสามารถคำนวณสมการถดถอยพหุคูณได้ 3 สมการดังนี้

1. สมการความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร

$$Y_1 = b_{10} + b_{11} x_1 + b_{12} x_2 + b_{13} x_3 + b_{14} x_4 + b_{15} x_5 + b_{16} x_6 + b_{17} x_7$$

2. สมการการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

$$Y_2 = b_{20} + b_{21} x_1 + b_{22} x_2 + b_{23} x_3 + b_{24} x_4 + b_{25} x_5 + b_{26} x_6 + b_{27} x_7$$

3. สมการประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

$$Y_T = b_{10} + b_{11} x_1 + b_{12} x_2 + b_{13} x_3 + b_{14} x_4 + b_{15} x_5 + b_{16} x_6 + b_{17} x_7$$

โดยกำหนดให้

Y_1	=	ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร
b_{10}	=	ค่าคงที่
$b_{11} \dots b_{17}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม
Y_2	=	การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ
b_{20}	=	ค่าคงที่
$b_{21} \dots b_{27}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม
Y_T	=	ประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร
b_{10}	=	ค่าคงที่
$b_{11} \dots b_{17}$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม
x_1	=	อายุ
x_2	=	ระดับการศึกษา
x_3	=	ระดับตำแหน่ง
x_4	=	ประสบการณ์ในการทำงาน
x_5	=	ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ
x_6	=	ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ
x_7	=	ความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศและความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันพบว่า ประสบการณ์ในการทำงาน และอายุ มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .329 และ .326 ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ตามลำดับ สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศและความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรกับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการส่งเสริมการเกษตร (Y_1)

	Y_1	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7
Y_1	1.000	-.326**	-.067	-.228	-.329**	-.009	.131	-.010
X_1		1.000	.018	.656	.921	-.084	-.118	.004
X_2			1.000	.143	-.018	-.082	-.148	-.057
X_3				1.000	.618	-.064	-.031	.006
X_4					1.000	-.125	-.136	-.022
X_5						1.000	.475	.416
X_6							1.000	.331
X_7								1.000

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

1.2 การวิเคราะห์การถดถอยของความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่าตัวแปรอิสระที่ได้รับการคัดเลือกให้ร่วมกันพยากรณ์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีตัวแปรเดียวคือ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้รับการนิเทศ (X_4) ซึ่งตัวแปรดังกล่าวสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 10.83 ($R^2 = .1083$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบได้ดังนี้

$$Y_1 = 8.6598 - .0682 (X_4)$$

เมื่อทดสอบค่า F ปรากฏว่า ค่า $F = 8.1404$ ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ขึ้นไป นั่นคือสมการที่สร้างขึ้นนี้ สามารถที่จะพยากรณ์ได้จริง และเป็นไปตามสมมติฐาน คือ ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้รับการนิเทศมีผลในทางตรงข้ามกับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร (จากตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานส่งเสริมการเกษตร

ตัวแปร	R	R^2	b	SE B	Beta	T	Sig T
ประสิทธิ การทำงาน ค่าคงที่	.3291	.1083	-.0682	.0239	-.3291	-2.853	.0058
			8.6598	.4935		17.546	.0000

$$F = 8.1404^{**}$$

$$\text{Sig } F = .0058$$

$$SE = 1.1101$$

$$R^2 \text{ adj} = .0950$$

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

2.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่า ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .573, .524 และ .435 ตามลำดับ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .001 สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรกับการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ (Y_2)

	Y_2	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7
Y_2	1.000	.102	-.096	.012	.066	.524***	.573***	.435***
X_1		1.000	.018	.656	.921	-.084	-.118	.004
X_2			1.000	.143	-.018	-.082	-.148	-.057
X_3				1.000	.618	-.064	-.031	.006
X_4					1.000	-.125	-.136	-.022
X_5						1.000	.475	.416
X_6							1.000	.331
X_7								1.000

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

2.2 การวิเคราะห์การถดถอยของการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ได้รับการคัดเลือกให้ร่วมกันพยากรณ์ การประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีจำนวนตัวแปร 2 ตัว คือ

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ (X_6)
2. ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ (X_5)

ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ร่วมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 41.08 ($R^2 = .4108$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y_2 = -2.1942 + 2.0943(X_6) + 1.3021(X_5)$$

เมื่อทดสอบค่า F ปรากฏว่าค่า $F = 23.0077$ ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ขึ้นไป นั่นคือสมการที่สร้างขึ้นนี้สามารถที่จะพยากรณ์ได้จริงและเป็นไปตามสมมติฐาน คือ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ และความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ มีผลต่อการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ (จากตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์การถดถอยการของประยุกต์ใช้ประโยชน์จากการนิเทศ

ตัวแปร	R	R ²	b	SE B	Beta	T	Sig T
ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ	.5734	.3287	2.0943	.5371	.4187	.3899	.0002
ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ	.6409	.4108	1.3021	.4296	.3254	3.031	.0035
ค่าคงที่			-2.1942			-1.043	.3008

F = 23.0077 ***   Sig F = .0000

SE = 1.5344   R² adj = .39294

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบว่าความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ และความคิดเห็นต่อการสนับสนุนของผู้บังคับบัญชา มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .590 .470 และ .389 ตามลำดับ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .001 สำหรับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรกับประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร (Y_2)

	Y_T	X_1	X_2	X_3	X_4	X_5	X_6	X_7
Y_T	1.000	-.082	-.123	-.112	-.117	.470***	.590***	.389***
X_1		1.000	.018	.656	.921	-.084	-.118	.004
X_2			1.000	.143	-.018	-.082	-.148	-.057
X_3				1.000	.618	-.064	-.031	.006
X_4					1.000	-.125	-.136	-.022
X_5						1.000	.475	.416
X_6							1.000	.331
X_7								1.000

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

3.2 การคัดเลือกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปรอิสระที่ได้รับการคัดเลือกให้รวมกันพยากรณ์ประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีจำนวน 2 ตัวแปร คือ

1. ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ (X_1)
2. ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ (X_2)

ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 รวมกันพยากรณ์ตัวแปรตามได้ร้อยละ 39.43 ($R^2 = .3943$) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ ได้ดังนี้

$$Y_T = 3.7485 + 2.6116 (X_1) + 1.0846 (X_2)$$

เมื่อทดสอบค่า F ปรากฏว่า ค่า $F = 21.4874$ ซึ่งมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 ขึ้นไป นั่นคือ สมการที่สร้างขึ้นนี้สามารถที่จะพยากรณ์ได้จริง และเป็นไปตามสมมติฐาน คือ ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ และความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ มีผลต่อประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร (จากตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของประสิทธิผลในการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร

ตัวแปร	R	R ²	b	SE B	Beta	T	Sig T
ความคิดเห็นต่อการดำเนินการนิเทศ	.5896	.3476	2.6116	.601226	.4729	4.344	.0000
ความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถของผู้นิเทศ	.6279	.3943	1.0846	.480901	.2455	2.255	.0274
ค่าคงที่	-	-	3.7485	2.354886	-	1.592	.1162

$$F = 21.4874*** \quad \text{Sig F} = .0000$$

$$SE = 1.7175 \quad R^2 \text{ adj} = .37600$$

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงาน
ส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ

ปัญหาของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงาน
ส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ มีดังนี้ (ตารางที่ 18)

ผู้นิเทศไม่มานิเทศงานด้วยตนเอง มากที่สุดร้อยละ 26.09 รองลงมาคือ ผู้นิเทศบาง
คนขาดคุณสมบัติของนักนิเทศงานที่ดี ร้อยละ 13.04 ผู้รับการนิเทศไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ
ร้อยละ 10.14 ช่วงเวลาในการนิเทศงานแต่ละครั้งมีเวลาจำกัด ร้อยละ 8.70 ผู้นิเทศขาดการเตรียมตัว
ก่อนการนิเทศ ร้อยละ 5.80 ขาดการบริหารจัดการเวลาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด ร้อยละ 4.34 ผู้รับ
การนิเทศมีทัศนคติไม่ดีต่อการนิเทศงาน ร้อยละ 2.90 ผู้บริหารระดับจังหวัดขาดความเชื่อถือผลการ
นิเทศ ร้อยละ 1.45 ขาดการรายงานผลการนิเทศเป็นรายจังหวัด ร้อยละ 1.45 และการวัดผลการนิเทศ
ไม่ต่อเนื่อง ร้อยละ 1.45 ตามลำดับ

ตารางที่ 18 จำนวนของผู้รับการนิเทศจำแนกตามลักษณะปัญหา

N = 69		
ลักษณะปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นิเทศ		
1. ไม่มานิเทศงานด้วยตนเอง	18	26.09
2. บางคนขาดคุณสมบัติของนักนิเทศที่ดี	9	13.04
3. ขาดการเตรียมตัวก่อนการนิเทศ	4	5.80
ผู้รับการนิเทศ		
1. ไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ	7	10.14
2. มีทัศนคติไม่ดีต่อการนิเทศ	2	2.90
การบริหาร		
1. ช่วงเวลาในการนิเทศงานแต่ละครั้งมีเวลาจำกัด	6	8.70
2. ขาดการบริหารจัดการเวลาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนด	3	4.34
3. ผู้บริหารระดับจังหวัดขาดความเชื่อมั่นผลการนิเทศ	1	1.45
อื่นๆ		
1. ขาดการรายงานผลการนิเทศเป็นรายจังหวัด	1	1.45
2. การวัดผลการนิเทศไม่ต่อเนื่อง	1	1.45

ข้อเสนอแนะของผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับการนิเทศงานส่งเสริมการเกษตรของสำนักงานส่งเสริมการเกษตรภาคเหนือ (ตารางที่ 19)

ผู้รับการนิเทศได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นิเทศควรมานิเทศงานด้วยตนเอง ร้อยละ 24.64 ผู้นิเทศงานควรศึกษารายละเอียดเรื่องที่จะนิเทศก่อนการนิเทศ ร้อยละ 7.25 ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจขบวนการ/หลักการนิเทศแก่ผู้รับการนิเทศ ร้อยละ 10.14 ควรปรับช่วงเวลาในการนิเทศงานแต่ละจังหวัดให้มากขึ้น ร้อยละ 8.70 ควรรักษาเวลาตามที่แจ้งจังหวัด ร้อยละ 4.34 ควรนำผลการนิเทศเข้าสู่ที่ประชุมผู้บริหารระดับกรมฯ ภาค จังหวัด ร้อยละ 2.90 ควรสรุปผลการนิเทศ/ชี้แนะเป็นรายจังหวัด/อำเภอ ร้อยละ 1.45 และควรมีการวัดผลปีละ 3 ครั้ง ในช่วงเวลาเท่ากันสม่ำเสมอ และวัดผลทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพ ร้อยละ 1.45

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของผู้รับการนิเทศจำแนกตามข้อเสนอแนะ

N = 69		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้นิเทศ		
1. ควรมานิเทศงานด้วยตนเอง	17	24.64
2. ควรศึกษารายละเอียดเรื่องที่จะนิเทศก่อนการ นิเทศ	5	7.25
ผู้รับการนิเทศ		
ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจขบวนการ/หลักการ นิเทศ	7	10.14
การบริหาร		
1. ควรเป็นช่วงเวลาในการนิเทศงานแต่ละจังหวัด ให้มากขึ้น อย่างน้อยจังหวัดละ 3 วัน/ครั้ง	6	8.70
2. ควรรักษาเวลาตามที่แจ้งจังหวัด	3	4.34
3. ควรนำผลการนิเทศเข้าสู่ที่ประชุมผู้บริหาร ระดับกรมฯ ภาค จังหวัด	2	2.90
อื่นๆ		
1. ควรสรุปผลการนิเทศหรือชี้แนะเป็นรายจังหวัด/ อำเภอ	1	1.45
2. ควรมีการวัดผลปีละ 3 ครั้งในช่วงเวลาห่างกัน สามเดือนและวัดผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	1	1.45